

Tudorel Dima (1939–2019)

Academia Română își exprimă regretul la aflarea veștii stingerii din viață, la 1 ianuarie 2019, a academicianului Tudorel Dima, directorul Institutului de Cercetări Economice și Sociale „Gh. Zane” al Academiei Române, Filiala Iași, cunoscut filosof și logician, ctitor de școală și imagine proeminentă a științei și culturii românești.

Născut la Brăila, la 5 noiembrie 1939, a urmat cursurile liceului „Nicolae Bălcescu” din Brăila, unde a beneficiat de educația unor profesori valoroși care terminaseră studiile înainte de anul 1945. S-a înscris, în anul 1957, la Facultatea de Filosofie și Istorie a Universității „Al.I. Cuza” din Iași; a făcut parte din prima generație de studenți de după reînființarea la Iași a studiului filosofiei și a avut șansa de a întâlni profesori remarcabili, precum Petre Botezatu, Vasile Pavelcu, Ernest Stere și Ștefan Bârsănescu. În anul 1962 a finalizat studiile, specializarea filosofie, iar în 1973 a obținut titlul de *doctor în filosofie*, specialitatea logică, la Facultatea de Filosofie a Universității din București.

Viața academicianului Tudorel Dima este strâns legată de Iași, de Catedra de istoria filosofiei și logică de la Facultatea de Istorie și Filosofie a Universității „Al.I. Cuza” din Iași. A urcat toate treptele ierarhiei universitare, până la aceea de profesor (1990–2009), în cadrul Facultății de Filosofie, al cărei decan a fost (1992–2000); cancelar general al Universității „Al.I. Cuza” din Iași (2000–2004).

Tudorel Dima a predat Cursuri de logică generală, epistemologie, istoria logicii, inducție și probabilitate. În perioada 1995–2018 a fost directorul Institutului de Cercetări Economice și Sociale „Gh. Zane” al Academiei Române, Filiala Iași. În cadrul institutului pe care l-a condus a coordonat, în calitate de cercetător științific, proiecte, precum „Paradox și antinomie în logică și filozofie”, „Logic și extralogic în cunoaștere”, „Epistemologie cu subiect cunoscător”.

Profesorul Dima a fost specialist în logică deductivă și inductivă, epistemologie, filosofia științei, filosofie românească, domenii în care are contribuții originale.

A desfășurat o bogată activitate publicistică. Este autorul volumelor: *Modele inductive* (1975); *Între prudență și eroare. Eseu asupra naturii și dinamicii științei* (1978); *Explicație și înțelegere* (vol. I, 1980; vol. II, 1994); *Întemeieri raționale în filosofia științei* (1983); *Privind înapoi cu deferență* (2006). A coordonat volumele: *Logică generală* (1991); *Petre Andrei și modelul intelectual în cultura românească* (2001); *Vasile Conta – valorizare și interpretare* (2003). A îngrijit edițiile: *Petre Botezatu, Introducere în logică* (ed. I, 1994; ed. II, 1997); *Dumitru Isac, Cunoaștere și transcendență* (1990); *Petre Botezatu, Cauzalitatea fizică și panquantismul* (2002).

A publicat în volume și reviste din străinătate, studii, printre care: „The Philosophy of Science in Roumania” (1975); „La nature et la réalité objective” (1994); „Le sens heuristique du „Discours” (1996); „Aristotelian Premises of Modern Induction” (2004); „Quatre opérations de la vérification des hypothèses scientifiques” (2006); „Logic and the Future” (2009).

A fost colaborator la mai multe volume colective: *Direcții în logica contemporană* (1974); *Teoria cunoașterii științifice* (1982), lucrare distinsă cu Premiul „Simion Bărnuțiu” al Academiei Române; *Privire filosofică asupra raționalității științei* (1983); *Lucian Blaga – cunoaștere și creație* (1987); *Cunoaștere, eficiență, acțiune* (1988); *Eonul Blaga – întâiul veac* (1997); *Logică și ontologie* (1999); *Lucian Blaga – Confluente filosofice în perspectivă culturală* (2007); *Actualitatea filosofiei lui Immanuel Kant* (2007).

A fost membru în colegiile de redacție ale revistelor „Noesis”, „Revue Roumaine de Philosophie”, „Revista de filosofie”, „Proceedings of the Romanian Academy”; Advisory board la „Journal for the Study of Religious and Ideologies”, redactor-șef al revistei academice „Symposion”, director al revistei „Logos and Episteme – An International Journal of Epistemology”, director al revistei „Symposion and Applied Inquiries in Philosophy and Social Sciences”.

Profesorul Dima a participat la numeroase congrese și dezbateri internaționale; mobilități în cadrul programelor „Tempus” și „Socrates” (Belgia, Franța, Italia). A fost membru fondator și vicepreședinte al Societății de Filosofie de Limba Franceză din România, afiliată la „Association des Sociétés de Philosophie de Langue Française” de la Paris, Franța; membru fondator și vicepreședinte al Societății Germano-Române de Filosofie; prim-vicepreședinte al Comitetului Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii – CRIFST al Academiei Române (ales în 2002 și 2006), președinte al Comitetului Român de Istoria și Filosofia Științei și Tehnicii – Filiala Iași a Academiei Române (din 2000).

A fost ales membru corespondent al Academiei Române în anul 1996 și membru titular în anul 2011.

A fost distins cu titlul de *doctor honoris causa* de Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Universitatea de Vest din Timișoara, Universitatea de Nord din Baia Mare, Universitatea „Andrei Șaguna” din Constanța, Universitatea din Pitești, Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați. În 2007 a devenit cetățean de onoare al municipiului Brăila.

Academia Română aduce un respectuos omagiu personalității academicianului Tudorel Dima.

Dumnezeu să-l odihnească în pace!